

כאלף משיבים למרשם המקוון באתר האקדמיה למדענים ומדעניות ישראלים צעירים בחו"ל

האקדמיה הקימה "מרכז קשר" מיוחד

נשיא האקדמיה מוסר כי ההיענות הנלהבת של כמעט אלף ישראלים, שטרחו להשיב על שאלון כה מפורט, מוכיחה שאלפי מדענים ישראלים העובדים בחו"ל מחפשים את דרכם בחזרה להמשך פעילותם המחקרית. לדעתו, על מערכת ההשכלה הגבוהה לעשות מאמץ ניכר על מנת להציע להם עתיד מקצועי נאות.

אחת ההמלצות של ועדת שוחט נוגעת לסוגיית הקשר עם חוקרים ומשתלמים ישראלים בחו"ל ומצביעה על האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים כמוסד המתאים ביותר לכינונו ולביסוסו של מערך קשר נאות עמם. על כן כוננה האקדמיה בחודש תשרי תשס"ח (ספטמבר 2007) **מרכז קשר מיוחד** בינה לבין מדענים ישראלים צעירים בחו"ל. את מרכז הקשר מנהלת הגב' בת-שבע שור.

התמונה המתקבלת מתוצאות המרשם ומן התקשורת המתקיימת באמצעות מרכז הקשר באקדמיה היא שלמדענים ישראלים צעירים בחו"ל חסר קשר אישי עם הקהילה האקדמית בארץ. האקדמיה החליטה לקיים קשר כזה, והיא אף מקשרת בין המדענים האלה לבין המוסדות להשכלה גבוהה בארץ המציעים משרות מתאימות לתחומי עיסוקם. במכתב אישי מנשיא האקדמיה לחוקרים הצעירים שנרשמו במרשם הוא הסביר כי כוונת האקדמיה היא להביא את דברם לידיעת הגורמים המוסמכים בישראל ולעשות כמיטב יכולתה לסייע להם בנושאים הייחודיים המעסיקים אותם.

מסקנות ועדת המשנה וכן נתוני המרשם מובאים באתר האקדמיה.

ועדת המשנה של ועדת שוחט בראשות נשיא האקדמיה פרופ' מנחם יערי עסקה במכלול הנושאים הקשורים לטיפוחו של מערך מחקר ראוי לשמו ולהבטחת עתודה של חוקרים מעולים בישראל. בין השאר עסקה הוועדה בנושא המכונה "בריחת המוחות" – יציאת חוקרים ישראלים מעולים לעבודה בחו"ל לתקופות ממושכות ולעתים לצמיתות. לצורך מיפוי התופעה מפעילה האקדמיה מאז פברואר 2007 מרשם מקוון למדענים ולמשתלמים ישראלים צעירים בחו"ל באתר האקדמיה. כאלף איש ואישה ענו בתוך חודשים ספורים לשאלון מפורט המורכב מכשבעים שאלות אישיות ומקצועיות על אודות החוקרים.

נמצא כי מקרב המשיבים רוב החוקרים (בעלי תואר דוקטור), 73 אחוזים, הם מהמדעים המדויקים, ואילו רוב הדוקטורנטים, ומשתלמי הפוסט-דוקטורט, 54 אחוזים, הם ממדעי הרוח והחברה. ל-95 אחוזים מהמשיבים אין סידור לחזרה לקריירה אקדמית בישראל.

עוד עולה מתוצאות המרשם כי השיקולים של משפחה, תרבות וחינוך הילדים בצד מציאת סביבה מקצועית הולמת הם המניעים העיקריים לחזרה ארצה, ולא שיקולים כגון התנאים הפוליטיים והביטחוניים, השכר ורמת החיים.

מתברר שהמוחות אינם "בורחים", אלא מחפשים דרך לחזור דווקא ולנהל את מחקרם בארץ בצורה נאותה. לפיכך נדונו הדרכים האפשריות לשמור על קשר עם הישראלים בחו"ל ולהקל במידת האפשר את שובם ארצה של אלה שיבחרו לעשות כן ואת השתלבותם במערכת ההשכלה הגבוהה.

